

Ένας ταχυδρόμος έφερε το δυσάρεστο μήνυμα στην Υψηλή Πύλη, την 1^η Μαρτίου 1821: Ο υπασπιστής του τσάρου Αλέξανδρου Α΄ της Ρωσίας, στρατηγός Αλέξανδρος Υψηλάντης, εδώ και πέντε μέρες, ξεσήκωσε τους Έλληνες της Μολδοβλαχίας σε επανάσταση και βοηθά και τους Βλάχους του Βλαδιμηρέσκου που επαναστάτησαν από τις 17 Ιανουαρίου. Για τον σουλτάνο Μαχμούτ Β΄, το μήνυμα ήταν σαφές: Ο τσάρος παρασπόνδισε, την ώρα που η οθωμανική αυτοκρατορία είχε προβλήματα, και προσπαθούσε να του πάρει κι άλλα εδάφη. Το ίδιο, άλλωστε, είχε κάνει και η μεγάλη Αικατερίνη, καμιά τριανταριά χρόνια πριν.

Με τον Αλή πασά επαναστατημένο και τους Σουλιώτες να έχουν γυρίσει στα μέρη τους και να ξαναχτυπούν τους Τούρκους, στην Ήπειρο, τους Μολδαβούς ξεσηκωμένους στο Δούναβη και με προβλήματα στην Περσία, στη Συρία (με τους Δρούζους), στην Αραβία (με τους σεΐχηδες) και στην Αίγυπτο που έδειχνε χωριστικές τάσεις, ένα του έλειπε του Μαχμούτ: Να ανοίξει μέτωπο και με τους Ρώσους. Θα περνούσε καιρός, ώσπου να μάθει πως ο τσάρος δεν είχε καμιά σχέση. Ως τότε, η ασπίδα της επανάστασης θα κρατούσε τους Τούρκους μακριά από την Πελοπόννησο. Το σχέδιο της Φιλικής Εταιρείας είχε πετύχει στο ακέραιο.

Στις 21 Φεβρουαρίου, οι Έλληνες είχαν την πρώτη τους «ανεπίσημη» σύγκρουση με τους Τούρκους, τους οποίους εξόντωσαν στο Γαλάτσι της Μολδαβίας. Στις 23 του μήνα, ο Αλέξανδρος Υψηλάντης είχε απευθυνθεί «προς το έθνος της Μολδαβίας» διαβεβαιώνοντάς τους ότι οι Έλληνες θα σταθούν στο πλευρό τους. Στις 24, στο Ιάσιο της Μολδαβίας, δημοσιοποίησε την προκήρυξή του με τίτλο «Μάχου υπέρ πίστεως και πατρίδος». Ήταν η προκήρυξη της επανάστασης. Αρχίζε με την αναγγελία: «Η ώρα ήλθεν, ω Έλληνες». Και κατέληγε: «Εις τα όπλα, λοιπόν, φίλοι, η Πατρίς μας προσκαλεί». Την ίδια μέρα, έγραφε στον τσάρο, ζητώντας τη βοήθειά του.

Τα νέα έφτασαν στην Κωνσταντινούπολη, 1 Μαρτίου, μέρα που ο Υψηλάντης άφηνε το Ιάσιο και με 2000 επαναστάτες βάδισε δυτικά, παραγγέλλοντας στους Έλληνες ναυτικούς, στο Γαλάτσι, να αναπλεύσουν τον Δούναβη και να χτυπήσουν τα τουρκικά πλοία. Έφτασε στο Βουκουρέστι.

Αντιδρώντας, ο σουλτάνος Μαχμούτ ετοίμαζε θρησκευτικό πόλεμο, φανατίζοντας τους Τούρκους. Προγραμμάτισε γενική σφαγή των χριστιανών. Όμως, ο ανώτατος θρησκευτικός αρχηγός των Οθωμανών, Χατζή Χαλίλ εφέντης, αρνήθηκε να υπογράψει τον φετβά. Την ίδια ώρα, 49 Φαναριώτες που κατείχαν ανώτατες θέσεις, υπέγραψαν κοινή δήλωση ότι «το

γένος αγνοεί την επαναστατικήν εταιρείαν». Στις 23 Μαρτίου, διαβάστηκε στις εκκλησίες αμνηστία του σουλτάνου προς τους επαναστάτες, με την προϋπόθεση ότι θα κατέθεταν τα όπλα, και αφορισμός του Αλέξανδρου Υψηλάντη από το ορθόδοξο πατριαρχείο. Ο αφορισμός υπογράφηκε με τη σκέψη ότι έτσι θα γλίτωναν οι Έλληνες της Πόλης. Όμως, από τις 24 Μαρτίου, οι Τούρκοι άρχισαν να δολοφονούν όποιον είχε ίδιο όνομα με κάποιον επαναστάτη αλλά η επανάσταση δεν μπορούσε πια να ανακοπεί. Την ημέρα που οι επαναστάτες αφορίζονταν, στις 23 Μαρτίου, η Μεσσηνιακή Σύγκλητος ανάγγελλε την επίσημη έναρξη του Αγώνα με την «προειδοποίησιν προς τας ευρωπαϊκάς αυλάς». Ανάλογη προκήρυξη επιδιόταν στους προξένους των ευρωπαϊκών δυνάμεων, στις 26 Μαρτίου, από το Αχαϊκό Διευθυντήριο.

(τελευταία επεξεργασία, 28 Φεβρουαρίου 2021)